TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Tự quản trị thuế: Mỗi người dân vừa là người nộp thuế cũng chính là người quản lý thuế

11:22 12/11/2025

Việt Nam đang bước vào giai đoạn chuyển đổi từ mô hình hộ khoán sang mô hình kê khai toàn diện. Đây không chỉ là thay đổi trong quản lý thuế mà còn là bước chuyển về tư duy quản lý. Người dân, hộ kinh doanh và doanh nghiệp phải chủ động kê khai, tự quản lý nghĩa vụ thuế của mình, thay vì phụ thuộc vào cơ chế khoán như trước đây.

Khu vực hộ, cá nhân kinh doanh khi chính thức chuyển đổi từ phương pháp khoán sang kê khai sẽ góp phần tự quản trị thuế của chính mình theo hướng chủ động, minh bạch hơn

Từ ngày 1/1/2026, khu vực hộ, cá nhân kinh doanh sẽ chuyển hoàn toàn từ khoán sang kê khai, khẳng định tinh thần chủ động, minh bạch và trách nhiệm của mỗi người dân trong việc thực hiện nghĩa vụ thuế của mình. Theo đó, hộ và cá nhân kinh doanh cần sẵn sàng bước vào thời kỳ “tự quản trị thuế”, chủ động, minh bạch hơn.

Nghĩa vụ thuế được hiến định đi cùng với quyền tự do kinh doanh và tổ chức, cá nhân kinh doanh thì người đó cũng phải có trách nhiệm kê khai và nộp thuế

minh bạch, đầy đủ theo luật. Và dự án Luật Quản lý thuế (sửa đổi) lần này dự kiến sẽ được Quốc hội khóa XV họp và sẽ xem xét thông qua vào kỳ họp thứ 10 năm 2025 đã đặt vấn đề làm rõ nội hàm trên.

Trước đó, Nghị quyết số 198/2025/QH15 của Quốc hội ban hành ngày 17/5/2025, tại khoản 6 Điều 10 đã quy định rõ: "Hộ kinh doanh, cá nhân kinh doanh không áp dụng phương pháp khoán thuế từ ngày 1/1/2026. Hộ kinh doanh, cá nhân kinh doanh nộp thuế theo pháp luật về quản lý thuế".

Như vậy, từ ngày 1/1/2026, khu vực hộ, cá nhân kinh doanh sẽ phải thực hiện đầy đủ các quy định của Luật Quản lý thuế. Vì vậy, việc chủ động tìm hiểu, nắm vững luật và tìm hiểu các công cụ hỗ trợ (như eTax Mobile, các phần mềm kê khai, hóa đơn điện tử từ máy tính tiền,...) không chỉ là quyền lợi, mà còn là trách nhiệm để hộ, cá nhân kinh doanh thực thi đúng pháp luật thuế.

Song song với việc khu vực hộ, cá nhân kinh doanh chủ động tìm hiểu và thực hiện quy định pháp luật thuế thì ngành thuế phải tiếp tục triển khai quyết liệt công tác tuyên truyền, phổ biến, hướng dẫn pháp luật về thuế; giải thích, cung cấp thông tin liên quan đến việc xác định nghĩa vụ về thuế cho người nộp thuế.

Trách nhiệm này đã được quy định tại Điều 18 Luật Quản lý thuế năm 2019 quy định về nhiệm vụ của cơ quan quản lý thuế. Đó là, cơ quan thuế các cấp phải có trách nhiệm triển khai để hộ, cá nhân kinh doanh hiểu rõ quyền, nghĩa vụ trong việc thực thi pháp luật thuế. Theo đó, một số nội dung cơ bản cần được người nộp thuế lưu ý

Một là, Luật Quản lý thuế là luật của toàn dân: Thu thuế cho ngân sách nhà nước để phục vụ cho cho an sinh, giáo dục, y tế, hạ tầng và an ninh quốc gia... đây là luật của quốc gia và của nhân dân - không phải luật nội bộ chuyên môn của một ngành. Do đó, một yêu cầu đã và đang được đặt ra, đó là Luật Quản lý thuế (sửa đổi) phải được soạn thảo, quy định để người dân bình thường cũng có thể hiểu.

Hai là, chủ động quản lý thuế bằng điện tử hoặc eTax Mobile: Ngày nay, công nghệ đã làm thay đổi phương thức tuân thủ thuế. Với eTax Mobile và hệ thống thuế điện tử, mỗi cá nhân, chủ hộ kinh doanh và giám đốc doanh nghiệp có thể trực tiếp theo dõi, kiểm soát, nộp, tra cứu và tự đối chiếu nghĩa vụ thuế của mình.

Đồng thời, người nộp thuế không thể "không biết", "không quan tâm" đến quản lý thuế của cá nhân, pháp nhân mà mình có quyền lợi và trách nhiệm. Đồng thời, tự chủ thuế chính là việc bảo vệ tài sản và bảo vệ an toàn pháp lý của

mình.

Ba là, cơ quan thuế có trách nhiệm hướng dẫn rõ ràng, minh bạch, có trách nhiệm và được người dân tin cậy: Cơ quan thuế không chỉ có nhiệm vụ hướng dẫn, hỗ trợ và giải thích chính sách cho người nộp thuế mà còn được giao quyền hạn quản lý, tổ chức-kiểm tra-phân tích rủi ro-xác minh-xử lý vi phạm theo phạm vi pháp luật cho phép. Quyền hạn này là cần thiết để bảo vệ công bằng thuế, chống thất thu và đảm bảo mọi chủ thể tuân thủ bình đẳng.

Bốn là, kinh nghiệm quốc tế, cảnh báo chế tài: Các nước OECD, EU, Nhật, Singapore, … đều dựa trên nguyên tắc tuân thủ tự nguyện dựa trên hiểu biết rõ ràng. Do đó các quy định pháp luật về thuế phải được viết theo tư duy người dân là trung tâm, nhưng đi kèm là chế tài mạnh nếu vi phạm, cụ thể như: Mức phạt tiền cao; Tiền chậm nộp tính theo thời gian dài; Áp dụng hồi tố nhiều năm; Trường hợp gian lận có thể dẫn đến xử lý hình sự về tội trốn thuế.

Đối với các nước, quan điểm xuyên suốt trong pháp luật thuế và trong tuyên truyền đến người nộp thuế, đó là: Thuế là trách nhiệm công dân, không phải chuyện “lách được thì lách” và mỗi vi phạm thuế không chỉ gây rủi ro cá nhân mà ảnh hưởng cả cộng đồng, vì đó là nguồn lực quốc gia.

Vì vậy có thể khẳng định rằng, khu vực hộ, cá nhân kinh doanh khi chính thức chuyển đổi từ phương pháp khoán sang kê khai sẽ góp phần tự quản trị thuế của chính mình theo hướng chủ động, minh bạch hơn. Còn đối với trách nhiệm của cơ quan thuế, việc nghiên cứu xây dựng Luật Quản lý thuế tương lai cần và phải được bảo đảm rõ ràng-công khai-minh bạch-dễ hiểu-dễ áp dụng để người dân có thể thực sự làm chủ nghĩa vụ thuế của chính mình, từ đó để người dân là người nộp thuế và cũng chính là người quản lý thuế.

Theo báo Nhân Dân